

Cyfnod Sylfaen:	
Crynodeb o'r ymholiad: I ddechrau, ysgogir gwybodaeth a dealltwriaeth flaenorol dysgwyr trwy eu cael i ystyried sut i ddioli a dosbarthu gwahanol fathau o fwyd a diodydd. Maent yn ystyried data a gyflwynir mewn siart cyfrif a chyfanswm nifer y marciau rhifo ac yna'n defnyddio'r data i dynnu llun pictogramau rhyngweithiol. Mae dysgwyr yn ystyried sut i gasglu, cofnodi a chyflwyno eu data eu hunain, cyn iddynt archwilio faint o siwgr sydd mewn cynhyrchion bwyd a diod cyfarwydd a chynrychioli'r data hwn mewn gwahanol ffyrdd.	Cysylltiadau â'r Cwricwlwm a'r FfLIRh: CS: Datblygiad Personol a Chymdeithasol, Lles ac Amrywiaeth Diwylliannol Lles Gwybodaeth a Dealltwriaeth o'r Byd Fi fy hun a phethau byw eraill FfLIRh: Defnyddio sgiliau mesur – Hyd, pwysau/màs, cynhwysedd Defnyddio data – Casglu a chofnodi data; Cyflwyno a dadansoddi data; Dehongli canlyniadau
Cysylltiadau cyffredinol, defnyddiol: https://hwb.wales.gov.uk/ Yn yr adran 'Adnoddau' mae nifer o adnoddau defnyddiol yn ymwneud â siartiau, graffiau, trin data ac yn y blaen. Gellir ei chwilio yn ôl Cyfnod allweddol neu eiriau allweddol ac mae'n ddwyieithog. http://www.wales.nhs.uk/cym http://www.childrensfoodtrust.org.uk/	

Sgrin	Defnyddio'r sgrin: Mae lluniau o wahanol fathau o fwyd a diod bob dydd yn ymddangos ar y sgrin, ynghyd â thri cylch.	Cyfle dysgu: Mae dysgwyr yn ystyried sut i ddioli a dosbarthu gwrthrychau gan ddefnyddio un maen prawf, neu ddau neu fwy o feini prawf.
--------------	---	--

1	Gofynnir i'r dysgwyr lusgo a gollwng y lluniau i mewn i grwpiau gan ddefnyddio'r cylchoedd, a rhoi teitl i bob grŵp. I ddechrau, gellir cyfarwyddo'r dysgwyr i ddefnyddio dau gylch a rhoi maen prawf iddyn nhw os oes angen. Gellid gwneud y dasg yn anoddach drwy ofyn i'r dysgwyr benderfynu ar eu meini prawf eu hunain, rhoi dau faen prawf iddyn nhw, ac yn y blaen. Fel arall, efallai y gellid gofyn i'r dysgwyr gwblhau'r dasg mewn ffordd benagored, gan ddarparu cyfleoedd ar gyfer y rhai sy'n gweithio ar lefelau uwch i gynhyrchu diagram Venn* os y dymunant wneud hynny. I ddechrau, efallai y bydd dysgwyr yn defnyddio meddwl-paru-rhannu* i fynegi eu syniadau ynglŷn â sut y gellid didoli a dosbarthu'r lluniau. Mae cwestiynau mewn swigod yn annog dysgwyr i ystyried sut y maent wedi didoli a dosbarthu'r lluniau a pha ffyrdd eraill y gallent eu defnyddio i'w didoli a'u dosbarthu. Elfen bwysig o'r dasg hon yw bod pob dysgwr yn cael y cyfle i ddewis sut y byddant yn gwneud y dasg. Bydd hyn yn arwain at amrywiaeth o syniadau a dulliau a bydd trafodaeth gyda'r dysgwyr yn debygol o arwain at gyflwyno geirfa wyddonol.	Adnoddau ychwanegol: http://learning.gov.wales/docs/learningwales/publications/130429how-to-develop-thinking-cy.pdf – Meddwl-paru-rhannu; diagram Venn. Cysylltiadau defnyddiol: http://www.childrensfoodtrust.org.uk/
Sgrin 2	Defnyddio'r sgrin: Ar y sgrin hon mae siart cyfrif sy'n dangos hoff ffrwythau dosbarth o blant. Nod y dasg hon yw i ddysgwyr ystyried yr hyn y mae'r siart cyfrif yn ei ddangos a faint o 'farciau cyfrif' sydd ar gyfer pob ffrwyth. Mae gofyn iddynt lenwi'r golofn 'cyfanswm' a defnyddio'r data i dynnu llun pictogram rhyngweithiol ar y sgrin. Mae gweithgaredd mewn swigen yn awgrymu bod dysgwyr yn defnyddio'r rhifau yn golofn 'cyfanswm' i greu graff byw cyn tynnu llun y pictogram.	Cyfle dysgu: Mae dysgwyr yn ystyried data a gyflwynir mewn siart cyfrif, gan gyfrif cyfanswm nifer y marciau rhifo a defnyddio'r data i dynnu llun pictogramau rhyngweithiol. Adnoddau ychwanegol: Cysylltiadau defnyddiol: http://www.bbc.co.uk/skillswise/factsheet/ma37grap-e3-f-pictograms
Sgrin 3	Defnyddio'r sgrin: Darperir cwestiynau i annog dysgwyr i gasglu eu data eu hunain am hoff ffrwythau'r plant yn eu dosbarth ac i benderfynu sut i gyflwyno'r data hwn. Maent yn cael eu hannog i ystyried, er enghraifft, sut y byddant yn canfod hoff ffrwyth pob plentyn, sut y byddant yn casglu a chadw cofnod o'r data hwn a llun o beth y	Cyfle dysgu: Mae dysgwyr yn ystyried sut i gasglu, cofnodi a chyflwyno eu data eu hunain. Adnoddau ychwanegol: Cysylltiadau defnyddiol:

	byddant yn ei wneud i ddangos eu canlyniadau. Bydd y dasg hon yn darparu cyfleoedd i ymgysylltu dysgwyr mewn trafodaethau am gasglu data a'r fformat y maent yn ei ddewis i gyflwyno'r data a'r rhesymeg y tu ôl i'w dewisiadau. Unwaith eto, gellid annog dysgwyr i greu 'graфф byw dynol' mwy pendant cyn gofyn iddynt lunio pictogram digidol neu ar bapur.	
Sgrin 4	Defnyddio'r sgrin: Ar y sgrin, mae llun yn dangos y swm o siwgr (mewn lympiâu) sydd mewn cynhyrchion bwyd a diod cyfarwydd. Gofynnir i'r dysgwyr edrych ar y llun ac ystyried pa neges sydd yn y llun ac yna dweud faint o lympiâu o siwgr sydd ym mhob cynnyrch bwyd a diod yn y llun. Gofynnir iddynt ddangos yr wybodaeth sy'n ymddangos ar y sgrin, yn ymarferol yn amgylchedd eu hystafell ddosbarth. Gallai hyn gael ei wneud drwy ddefnyddio cynwysyddion bwyd a diod gwag a blociau adeiladu i gynrychioli ciwbiau siwgr, er enghraifft. Wedyn gellid annog y dysgwyr i ymchwilio i'r swm o siwgr sydd mewn cynhyrchion bwyd a diod eraill ac i gyflwyno'r wybodaeth hon mewn arddangosfa yn yr ystafell ddosbarth. Mae'r cwestiynau mewn swigod yn annog dysgwyr i ystyried sut arall y gallent ddangos yr wybodaeth hon, sut y maent yn gwybod am y ffyrdd hyn a pha ffyrdd fyddai'r gorau efallai ar gyfer dangos yr wybodaeth. Diben hyn yw rhoi tasg agored i ddysgwyr lle maent yn dewis sut i gyflwyno'r wybodaeth ar y sgrin. Efallai y byddant yn tynnu llun pictogram neu siart bar, er enghraifft. Bydd hyn yn rhoi cyfle i drafod gyda dysgwyr eu syniadau ynglŷn â chynrychioli data mewn gwahanol ffyrdd. Awgrymir bod dysgwyr yn cael y cyfle ymarferol i arddangos y data gan ddefnyddio gwrthrychau go iawn, cyn y gosodir iddynt y dasg fwy haniaethol o gynrychioli data gan ddefnyddio pen ysgrifennu a phapur neu lyfr gwaith Excel.	Cyfle dysgu: Mae dysgwyr yn ystyried faint o siwgr sydd mewn cynhyrchion bwyd a diod cyfarwydd a chyflwyno'r data hwn mewn gwahanol ffyrdd. Adnoddau ychwanegol: Cynwysyddion gwag o'r eitemau a ddangosir ar y sgrin, blociau/ciwbiau. Cysylltiadau defnyddiol: http://www.bbc.co.uk/news/magazine-35831125 http://www.nhs.uk/Livewell/Goodfood/Pages/sugars.aspx

Sicrhewch fod dysgwyr yn derbyn barn neu agwedd gytbwys am siwgrau. Mae'n bwysig bod dysgwyr yn deall bod arnom angen siwgr, ond y dylid ei ddefnyddio'n gymhedrol. Mae'r rhan fwyaf o oedolion a phlant yn y DU yn bwyta gormod o siwgr, a gynhwysir yn aml mewn bwydydd llawn siwgr, fel melysion, cacennau a bisgedi, a diodydd llawn siwgr. Mae'r math o siwgr rydym yn bwyta gormod ohono yn cael ei adnabod fel "siwgrau am ddim". Siwgrau am ddim ydy unrhyw siwgrau a ychwanegir at fwyd neu ddiodydd, ond maent hefyd i'w cael yn naturiol mewn mêl, suropau a sudd ffrwythau heb eu melysu.